

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВБґґґґ 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВБґґґґ 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗАРЯДЖЕНО ПАЙКУВАННЯ ОБУВИ; ПРИПАДЕ ТРИ ПАРИ НА ОСОБУ НА РІК

ВАШИНГТОН. — Джеймс Ф. Бірнес, Директор Економічної Стабілізації, проголосив пайкування обуви, яке ввійшло в життя рівночасно з проголошенням зарядження, себто від третьої години пополуноччю в минулу неділю. І з тим, що в понеділок припинено всюди продажі обуви. Нормальна продажі зачнетися у вівторок. Заряджено це на те, щоб люди, довідавшись про зарядження, не кинулись закуповувати. Бо й нема потреби це робити, коли розпорядок дозволяє кожному набути на протязі року три пари черевиків чи чобіт та звільняє від обмеження пантофлі та діточі черевиків з м'якими підощвами. Зарядження видано, щоби мати більші засоби грубих підощв для армії, яка тепер зуживає третину всьої шкіри, яку річно зуживаємо для виготовлення обуви. Далі кажеться, що в минулому році населення закупило 450,000,000 пар черевиків, себто таку кількість, як ніколи передтим, а це тому, що люди мають більше грошей. Тепер буде призначено на 1943 рік 335,000,000 пар черевиків для цивільного житку. Від вівторка почавши буде міг кожний купити собі пару черевиків чи пару чобіт на стампільо ч. 17, що є на пайковій книжочці ч. 1, що то є на цукор і каву. Далі кажеться, щоб тим усім не турбуватись, бо вистарчить обуви для кожного принаймні на 12 найближчих місяців в тій кількості, яка тепер призначена на особу. Будуть тільки деякі обмеження щодо ріжнородности, бо змагатиметься до того, щоб заощадити шкіру.

ЗАГРОЗА ВЕЛИКОГО ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ

ВАШИНГТОН. — З днем 1 квітня може вийти на страйк 450,000 робітників у копалинях твердого вугля. З тим днем кінчатися майнерська дволітня угода з власниками майн. А Джан Л. Луїс заповідає від імені Юйтед Майн Воркерс, що майнери не пристануть при домаганню підвишки на формулу, яку видвинула Рада Военної Праці, а яка дозволяє на 15 процентову підвишку там, де тої підвишки не одержано в січні 1941 року. Луїс домагається підвишки платні в сумі \$2 на день. Власники майн готові таку підвишку признати, коли їм дозволять на підвишку ціни вугля. Себто іншими словами, підвишку має оплатити публіка. А це означає удар в тих, що хотілиб спинити інфляцію, якої одначе не спиняться, коли ціни зачнуть далі йти вгору! Перед двома роками майнери добились однодолярової денної підвишки. Тепер, каже Луїс, ціни пішли вгору і відповідно до цього ставить від імені юні нові домагання. І заповідає, що війна війною, але як не буде порозуміння щодо підвишки, то майнери вийдуть на страйк. Справа виглядає так, що Рада Военної Праці не багато зможе тут влітати. Одинокий президент Рузвельт може тут щось зробити, а президент є проти підвишок, бо хоче припинити інфляцію.

ЩЕ МАЄ 250,000 БЕЗРОБІТНИХ.

НЮ ЙОРК. — Протягом листопада і грудня призначено один біліон доларів на военні роботи в Нью Йорку. Це помогло остільки, що число безробітних змаліло до 250,000. А ще не так давно було їх в Нью Йорку понад 400,000.

КИНУЛИСЬ ЗА ЧЕРЕВИКАМИ.

НЮ ЙОРК. — Що зарядження уряду в справі негайного припинення продажі обуви, себто припинення такої продажі навіть у неділю, було потрібним, видно, що діялось в неділю на Іст Сайд у Нью Йорку. З радіової промови майора Ля Гварді догадалися, що буде заряджене пайкування обуви. Наслідок був такий, що маси кинулись до тих склепів, що бувають на Іст Сайд отворені в неділю і викупили, навіть не „торгуючись“ як там є звичаєм, усе, що тільки попало під руки. Це було до того часу, поки урядово не проголошено з Вашингтону, що продажі не дозволені.

БРАЗИЛІЯ НЕ ВОЮЄ ПОКИЩО З ЯПОНИЕЮ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Бразилія проголосила, що є у війні з Німеччиною і Італією та визнає Атлантийський Чартер і є членом Об'єднаних Держав. Але з Японією не є у війні таксамо, як це є між Соевтами і Японією.

ХРИСТІЯНИ ПОМОЖУТЬ ЮГОСЛАВІ ВИЗВОЛИТИСЬ!

НЮ ЙОРК. — Таке приречення виходило з промови духовника протестантсько-епіскопальної церкви при Медисон евені і 35 вулиця, Джана А. Бела, виголошеної підчас відправи, присвяченої Югославії. У відправі взяли теж участь представники православної сербської церкви, як і православної української.

Американці Атакують Сильні Японські Позичії в Гвадалканал Кліщевим Наступом

ВАШИНГТОН. — Чистка Гвадалканалу з останніх японських позицій, що є покищо сильно оборонені, вже почалась. І як виходить з урядових звідомлень, дуже радикальна. Іде тут про Кейп Есперансе, сильно уфортифіковане японське пристановище, на яке наступають американські сили з двох боків. Кейп Есперансе є японською пристанню, яку японці хотілиб вживати як головну морську базу для охорони св. їх субмарин та воєнних достав.

ПАЦИФІК—ЦЕ ВЖЕ ТІЛЬКИ НАШ „БЕК ЯРД“

ПЕРЛ ГАРБОР. — Дейвід Гвайт з Дітройту, командант американської субмарини, що була на Пацифіку і затопила два великі японські транспортні кораблі, а два інші ушкодила, прибувши до американської пристані з тої подорожі, заявив, що бувало Пацифік виглядав нам великим океаном, та тепер вигидає на наш „бек ярд“.

ВБИЛИ В ОДНІЙ ДНІ 60 ЯПОНЦІВ

ГОЛОВНА ВОЕННА КВАТИРА (Австралія). Аліантська команда проголосила, що в Новій Гвінеї вбито в боротьбі з ворогом за один день 60 японців. Теж бомбардовано ворожі становища в Гояндській Новій Гвінеї та в Нью Бритен.

ЦІЛА ФРАНЦІЯ ДИШЕ НЕНАВИСТЮ ДО НІМЦІВ

НЮ ЙОРК. — Таке виходить з листів, що їх одержано останніми часами з Франції. Кажеться, що саботажна акція продовжується, але тільки з боку витренованих для цього для людей. В тому відіграють тепер важну роллю комуністи, що черовані якоюсь невидючою рукою. Всі хочуть, щоб вернула Третя Республіка, але з тим, щоби була відбудована як Четверта Республіка на цілком нових моральних і економічних основах. Середня класа боїться одначо гітлеризму як і большевизму. Нарід піде за тим, що промовлятиме до розуму і об'єднання. Весь загал є проти співпраці з німцями й тих, що з ними хочуть співпрацювати.

ЗА ХРИСТІЯНСЬКУ ДЕМОКРАТІЮ ПО ВИГРІ

НЮ ЙОРК. — Джеймс Е. Карні, католицький єпископ з Рочестер, говорив в готелі Волдорф Асторія на тему „християнської демократії“, підкреслюючи, що тут не так важке слово „демократія“ як „християнська“. Каже, що большевизм теж грубо причинився до теперішньої демократії, а саме вбив християнськ. дух, який може відбудувати дого тривалий мир.

Мусоліні Переводить Переміни в Фишистівському Уряді

БЕРН. — Прем'єр фашистського уряду поробив далеко йдучі зміни в фашистському кабінеті й військовому командуванні. Він усунув дванадцять найголовніших урядників фашистського кабінету, в тому числі власного зятя, графа Чіана, міністра заграничних справ; графа Діна Гранді, міністра судівництва; та Амільяра Россі, підсекретаря президента ради міністрів. Рівночасно з тим Мусоліні перебрав на себе відповідальність за ведення всіх політичних і військових операцій у цій війні та зібрав у своїх руках майже всі портфелі. Крім цього він встановив Гумберта, наслідника Італійського престолу, головним командантом Італійських військ на російському фронті. На другий день після цього Мусоліні іменував Шіана представником Італії при Ватикані.

Европейська преса повна догадів при значіння цих перемін.

МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ОБІД ТУРЕЦЬКО-СОВЕТСЬКИЙ

АНКАРА. — Якраз у тиждень після стрічі британського прем'єра Чорчила з турецьким президентом і прем'єром турецький прем'єр звернув загальну увагу заграничної преси й дипломатії своєю участю на обіді в російській амбасаді, де він був почесним гостем російського амбасадора.

Круги держав Осі видимо занепокоєні цим дипломатичним обідом. Замітно теж, що від цього обіду змінився тон преси й радія держав Осі до Туреччини: гострі виступи проти Туреччини устудили місця болючій чужості.

ФРАНКО ВІДПЕКУЄТЬСЯ РОЗМОВ З ЧОРЧИЛОМ

МАДРИД. — Генерал Франко, диктатор Іспанії, заперечив чутки про свою стрічу з британським прем'єром Чорчидем. Цю чутку пустили радія держав Осі, правдоподібно стараніся розвідати, куди ще їздив Чорчил.

У НЕВІДОМІЙ АМЕРИЦІ.— Де лежить Перамарібо? У голандській Гвінеї, в південній Америці, де тепер стаціонавані американські воєнки. На світліні: генерал Брет переводить інспекцію тих військ

РОСІЯНИ ЗАХОПИЛИ ЄІСЬКЕ, ІЗЮМ І БАЛАКЛЮ В УКРАЇНІ

ЛОНДОН. — Російський комунікат з п'ятниці говорив про загальний наступ російської армії здовж цілої лінії, до котрої вона добилася в 1941 році. Агенція Ройтера подала того дня вістку з Стокгольму, potwierdжену в суботу офіційно Росією, що червона армія заняла Батайське, всего десять миль від Ростова. Рівночасно донесено про захоплення міста Єісська на Озівському морю. Ця подія має кольосальне мілітарне значіння, бо вона відтинає відступ нацистичних військ під Кавказом і немовби замкає їх пастці. Внаслідок цього перед армією Гітлера стоїть подібне завдання, яке стояло перед британськими військами в Дункерці.

Того самого дня офіційне донесення говорило про заняття міст Ізюм і Балаклія в Україні, на південний схід від Харкова, та про дальший наступ по західному березі ріки Донця. Російська армія видно пробує оточити донецький басен, щоби там захопити ще одну німецьку армію.

Спеціальний советський комунікат з неділі заявив, що цілий південний беріг Дону вже очищений з німецьких воюючих військ та що тільки ріка Дон відділює переможну червону армію від Ростова, котрий острілко вже російська артилерія. Той самий комунікат говорив про скорий наступ російської армії далі на півночі між Курськом і Білгородом та між Курськом і Орелем. Там російські війська заняли Фатіж і Гостецево.

АЙЗЕНГАВЕР НАЧАЛЬНИМ КОМАНДАНТАТОМ У ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Головна квартира аліантських військ подала до публічного відома, що для операцій військ Об'єднаних Держав створено особий північно-африканський военний театр, над котрим начальну команду віддано американському генералові Айзенгаверові.

Останніми днями в Тунісі більших операцій не було. Німці захопили стратегічно важну височину Джебель Мансур, 20 миль на південний захід від Понт ді Фагс, що його держали британці.

До Альжіру прибув генерал Катру, приятель де Гола, і відбув конференцію з генералом Жірадом.

АЛІАНТИ БОМБАРДУЮТЬ РУРЩИНУ І СИЦІЛІЮ.

ЛОНДОН. — Аліантські бомбовики бомбардували Німеччину вже п'ятий раз у цьому місяці. Останній раз скинули велику масу бомб на промислову Рурщину. Крім цього британські летуни відбули кілька розвідних налетів на європейський континент.

З Каїра доносять про оживлену повітряну діяльність з острова Мальта, котра видно тепер відплачується Сицилії за давніші бомбардування. Ці налети мають одначе й ширше мілітарне значіння, бо вони зміряють до опановання повітря над східною Середземного моря.

ФРАНЦІЯ ГРОЗИТЬ ГОЛОД.

БЕРН. — З вісток, які приходять сюди з Франції, виходить ясно, що по довгому періоді пайкування Франція стане в червні або липні перед справжньою небезпечною голоду. Селянські припаси харчів тоді вичерпаються. Робітники, заняті в фабриках, ще будуть могли щось дістати їсти. Одначе всі інші, які не працюють у продукції, будуть голодувати. Відноситься це передовсім до середньої класи.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКІ ВІДДІЛИ ІДУТЬ ВОЮВАТИ З ЧЕРВОНОЮ АРМІЄЮ.

КУМБИШІВ. — Дня 30. січня виїхали відси для активної служби на східному фронті перші відділи чеськословацької армії, що буде воювати „рука об руку“ з червоною армією.

Офіційний комунікат у тій справі подає теж, що воєнки цих відділів були нетерпеливі воювати для німців за своїх братів у Чехословаччині. Комунікат говорить про тисячлітню боротьбу чехів за незалежність проти Німеччини.

СТРАХ НІМЦІВ ПЕРЕД МАЙБУТНІМ У НОРВЕГІЇ

СТОКГОЛЬМ. — Один з німецьких віцеадміралів пише в німецькій газеті „Дойтше Альгемайне Цайтунг“, що „успішна аліантська інвазія Норвегії буде катастрофою для Німеччини“. Якби Норвегія попала в руки аліантів, то аліанти могли б негайно зменшити конвої, перенести їх кудиінде а рівночасно загрозили би Фінляндії із півночі.

Останні вісти з Норвегії показують, що й німецькі окупаційні війська й квіслінгисти сильно поденервовані можливістю аліантської інвазії Норвегії. Можливість такої інвазії викликає напруження й в сусідній Швеції.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрим оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить послати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКОМУ ЖІНОЦТВУ ПІД УВАГУ

Американський Червоний Хрест звертає увагу американського жіноцтва, дівчини в школі, господинні в хаті, чи бізнесменки, на домашнє піклування. Іде про те, що війна затягається, а чим вона триває довше, тим, більше прийдеться усім нам відчувати брак лікарів і носок. Запобігання армії щодо лікарів і носок збільшуються з кожним днем, а як зачнуться передбачувані великі офензи Аліантів, то те запобігання ще збільшиться. Наслідком цього не буде кому як слід доглядати хорих, що їх матимемо в наших хатах. А це знову може відбитись погано на здоровлю цілої нації.

Ось це й заставило Американський Червоний Хрест повести широку кампанію за те, щоб поширити між жіноцтвом знання практичного піклування. Намічається вишколити в краю цілий мільон жінок для такого піклування. Наприклад ньюйорська округа А. Ч. Хреста розпочала широку пропаганду, щоб дістати для вишколу 100,000 жінок і дівчат, які стали б кваліфікованими хатніми піклувачками. Введено вже відповідні курси, що є безплатними, а які ведені так, що дають змогу жінкам і дівчатам дістати науку в різних порах. А це значить, що є нагода для всіх тих, що заняті домашнім господарством, чи працюють деінде, влаштувати себе так, щоби попри свої звичайні заняття могли ще й покінчити курс практичного піклування.

А. Ч. Хрест пригадує жінкам і матерям, що може дійти до такого, що в певних моментах, коли не буде можна будь якій з них дістати помічі лікаря чи носки, вони самі зможуть можливо вратувати життя чи не найдорожчої їм особи. А такого конечно потрібного знання можна набрати за 12 двогодинних лекцій, по дві тижнево! І таким чином, як читаємо в відозві А. Ч. Хреста, причинимось до здолання нації, ратування в разі хвороби своїх найдорожчих, та ще будемо в ряді з тими, що на фронті боронять американської демократії й американського способу життя.

Знаємо з минулого, що при нагодах різних наших вистав чи маніфестацій можна було бачити ряди українських жінок з значками Червоного Хреста. Теж знаємо, що багато з тих жінок, що то брали в білих одягах участь у різних парадах, тепер дають А. Ч. Хрестові справжню працю, та що многі з них покінчили ріжні курси. Але є ще певно много таких, що не використали таких нагод як от першіна. Тому є вказаним, щоб вони тепер не відволікали доброї нагоди, а скористали з неї і набрали такого практичного знання, що придасться їм самим, їхній родині, а з тим і цілому краєви. Наше організоване жіноцтво повинно тепер мати бачне око на ті справи! А ті, що є у проводі мусять припильнувати, щоб і українські жінки послухали ось цього зазиву А. Ч. Хреста, як слухали досі інших його закликів.

НЕНАВИСТЬ І ВІЙНА

Рекс Ставт, відомий американський автор, президент Военної Ради Письменників, дав почин незвичайно цікавій дискусії за відношення ненависти до війни. У своїй статті, поміщеній в одній з найбільших американських газет, він вказав, що з одного боку ми чимемо християнську засаду: Люби ближнього свого! а з другої заклики до війни, котрі прецінь мусять означати: Войуй з своїм ворогом, вбивай ворога, виголоди його, бомбардувай його міста й фабрики! Він питається: як зі собою ці засади погодити?

Рекс Ставт каже, що може комусь видатися, що засаду християнської любови з військовою думкою згодити, але на його спосіб думання згода між ними неможлива. Християнські заповіді й ідеали він признає найвищим висловом аспірацій людини, але він не бачить нічого злого в шляхотного, коли люди ховають поза ті ідеали людські недостаті й слабости. Заповідь: Люби ближнього свого! означає між іншим заповідь: Не вбивай! Хто вповняє обі ці заповіді, той може бути непрактичною людиною, але він певно заступить на пошану за святість. Хто слухає лише одної заповіді, цей може бути практичною людиною, але він певно не є послідовною людиною; він висказує думки святої людини, але в практиці виступає проти другої заповіді, котра є суттю складаною частиною першої.

Не може теж Рекс Ставт зрозуміти, як можна погодити з собою думку, що німці не можна любити, з думкою, що їх не треба ненавидіти. На думку Ставта, ці сотки тисяч німців, що ми пригтовляємося вбити в цій війні, або заступують на те, аби їх убити, або ні. Американці видимо переконані, що вони заслугоють, як це видно з того, що вони стоять за найзавзятіше ведення війни. Коли ми не маємо їх вбивати, люблячи їх, і не вбивати, ненавидячи їх, то які мають бути наші почування при вбиванні їх? Невже ми мали би йти на війну, не маючи в душі ніяких почувань, себто з порожнечою в душі? Це, на думку Ставта, не було б ніяким християнством, а вдавнянням до себе Бога, перебірання на себе божих прикмет, яке він називає імпертипенцією.

Чи мали би ненавидіти німців? — питається Ставт. Це питання кожний чоловік повинен відповісти самий собі. Ставт відповідає. Одначе вбивати їх, вводячи, що ми їх любимо, є нечесно, вбивати їх бути до цього байдужим, це значить, а вбивати й вдавати до себе Бога це недопустимо. Як розміримо пристойній й відповідальній люди, ми не можемо їх вбивати, хіба що ми їх ненавидимо.

І слово "ненависть" треба висяжати.

Якби хоть закидав, що такі слова мають походити тільки від жорстокої людини, яка

Таке вони говорили, і таке вони робили. По першій світовій війні деякі люди пробували доказувати, що німці не поповняли жорстокостей. По цій війні вже таких людей буде менше, бо німецькі жорстокості докладно потверджені документами. Кілька прикладів.

Ось виімок з записаного знізання: "Дня 11. листопада 1939. року в Торуні, в західній Польщі, в одній німецькій касарні вибито вночі каменем вікно: Двадцять хлопців арештовано в віці від 11 до 16 літ і зараз розстріляно. Тіла жертв лішено там, де вони впали, через цілі чотири дні, не дивлячись на просьби родин, аби їх забрати для похоронення".

А ось виімок з одного офіційного німецького рапорту з березня 1941 року з Тина, міста в Чехословаччині:

"Посифові Пльодекови, мельникови, дано збіжжя для зменшення його для німецького вжитку. Він взяв з того пригору й дав одному свому сусідові. Зогляду на те, що по-казалося, що його жінка була йому помічницею в тім злочині, їх обох повішено".

Ось це виімок з записаного знізання одного російського громадянина, котрий по-пав був у руки німців, а потім, від них утік:

"Як німці гнали нас до тавбору для бранців, вони придумали собі таку забаву. Один з них приказував нам машерувати чвірками, а інший приказував нам йти шітками. Це природно викликувало серед нас замішання. На це німці кричали, що ми не слухаємо приказів і відкривали на нас огонь. В цей спосіб, за один день маршу до Уманя, вбили 64 з нас".

Коли того роду вчинки помножити через тисячу, а це не є зовсім пересадом, то дістане щось невивисне. Чи можна від такого почування викрутнитися?

Деякі люди пробують це зробити, кажучи, що ми мусимо ненавидіти несправедливість і жорстокість і варварство, але не сміємо ненавидіти людей. На думку Ставта, таке говорення, це чиста забавка словами. Що це таке "жорстокість", наприклад? Це слово означає доведення одної людини супроти іншої. Немає жорстокості без людини. Коли жорстокість полягає на вбивстві дитини, то хтось цього вбивства мусить доконати. Тому, коли хтось каже, що можна ненавидіти жорстокість, не навидючи рівночасно людини, той просто ляпає язиком.

Чи ненавидіти всіх німців?

Чи ненависть до німців, — питається Ставт, — мається розтязати й на Шуцла, що прибув до Америки 12-літнім хлопцем, а нині має крамінку корінних товарів і погорджує Гітлером? Очевидно, що ні. Значить, ненавидіти не означає це ненавидіти всіх.

Це могло би видатися комусь великою й трудною працею вибирати між німцями тих, котри треба ненавидіти, і тих, котрих не треба ненавидіти. Рекс Ставт не бачить у тому великої трудности: "Я ненавиджу всіх нацистів. Всіх

НОВІ "ОСВОБОДИТЕЛІ" ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

Досі ми привикли до двох "освободителів" Західної України: одні це червоні, що на початку цієї світової різни погловивши з Гітлером окуповану Західну Україну проти волі 95 відсотків місцевого населення та стали робити зі західних українців частину совєтського народу — кого під стенкою, а кого на Сибірі чи в Туркестані. Сотні а то й тисячі українських засланих це ще нині спомин одного висвободження.

Другий освободитель це дотеперіший окупант Польщі — й та офіційна й Лондонська й та неофіційна серед американських поляків, що теж звязалася освободити Західну Україну, хоч більшість населення цього собі їх боку не бажає. Цілий світ, усе людство, борються зза новий кращій демократичний лад, а ті хотіли по давному дістати Західну Україну за воєнні подвиги, зовсім як у давнині невільника як воєнну добич.

В останнім часі на американській землі появилися ще одні "освободителі" Західної України. Це москвофіли. Головною ті, що zorganizовані в організації Обществ Русскіх Браців. Головна Управа обшества рішила на останніх своїх річних нарадах покинути до життя окрему організацію "Союз Освобождения Червонной Руси", що поставила собі за ціль працювати над справою прилучення Галичини, Буковини та Карпатської України до большевицької Росії. Чому тільки ті три західно-українські провінції вони хотіли "освободити", а забули про Волинь, Полісся, Підляшша, та Холмщину, не відомо. Мабуть тому, що знання географії й історії освободителів невелике і в той спосіб ті частини Західної України якось вишляються поза їх увагу.

Союз Освобождения визнає не тільки москвофілських недобитків на американській землі до роботи, але також українців (!) просить співпрацювати з ними над тим, щоб Західна Україна, визволившись від нацистської окупації, попала під московсько-большевицьке панування.

Освободителі зі союзу Освобождения, так само як червоні ці поляки не вважають потрібним навіть запитати місцевого населення, чи воно таке, "освобождения" хоче. Бож може й таке бути, що це населення буде від цього відлекуватися, як чорт від свяченої води... І можливо, що ті, що беруться в Америці ось так "освободжувати" Західну Україну, інакше говорилиб, якби так закоштували такого возволення на власній шквірі. Але — це "ерунда"!

Сказавши поправді, акція Союзу Освобождения безпідставна. Яку легітиміацію має цей Союз, щоб говорити в справі майбутньої судби Західної України? В першу чергу американські недобитки москвофілів, як американські громадяни, не мають формального права забирати голос в імені Західної України. І не тільки те: вони теж не мають до того ніякого морального права. Іншими словами: поміж американськими москвофілами і теперішню людістю Західної України не має ніяких моральних звязків; вони є західним українцям чужі. Це є дійсність.

Трицять, сорок літ тому, були що правда й на Західній Україні москвофіли. Вже й тоді вони топилися як лід на сонці під впливом національного усвідомлення українського народу. Проте як меншина такі між українськими людьми вони були. Але на протязі дальшого десятиліття зайшли щодо цього величезні зміни. Та ті, що тут, живуть тим, що було тому 30 чи 40 років. А український нарід Галичини та Буковини пережив за той час першу світову війну та окупацію Галичини царською армією! Цеж була перша лекція, що багато москвофілів привернула до української національної свідомости. А потім прийшов зрив української національної революції та утворення власної Української Держави, власної Української Армії, що в Галичині, на степах України, на вершнях Карпат боролася зі всіма окупантами української землі, не тільки поляками, румунами, мадярами але також із московськими большевиками. Забувають американські москвофіли, що західні українці мали поважну ролу в обороні української столиці Києва проти червоних наїзників з Москви. Національна українська революція пірвала за собою й рештки москвофілів, що власними очима побачили те, чого досі не бачили через національну сліпоту. Десятки бунших москвофілів інтелігентів, а сотки простолоуда боролися вже і вмирали за Україну, а не за її неволю! І такий сотник Давидяк служив вірно в Українській Армії, а другий стає ректором Тайного Українського Університету. Таких прикладів є повно.

А результат тих національних переживань був такий, що в Галичині москвофіли так як зникли. Це, що осталося, було вже таке марне й таке безідейне, що на ділі в житті Галичини не відгравала ніякої ролі. Тим чином москвофілство серед мас Галичини так якби вже не істнувало. Москвофілства трималося ще кільканацять інтелігентів для особистого власної хворої голови. (Дальше буде). (Докінчення на сторінці 3-й)

ІВАН ФРАНКО
Основи Суспільности
Повість
39)
— Не булоб так дуже й за що, бож він сам своєю винишньою розмовою патхнув мене на цю думку. Так знаеш що, Гнате? Не тратьмо часу! Бігай, о коваля й скажи йому, що я задумав. Запитай його, чи прийме мене до себе на день, на два? А, може, злякається пані графині, бо вона йому, певно, за це не подякує.
— Що до цього, будьте спокійні. Коваль Гердер не стоїть ні за чью ласку й не боїться ніякого гніву. Це я можу вам сказати, навіть не питавши його.
— Ну, а коли так, то ще ліпше. Іди й розпитай його. А як тільки він пристане й винайде для мене декільку куток у своїй хаті...
— Там у нього осібний покій найдеться, просторий, гарний, з осібним входом.

трохи каятиса свого виху, й пильно, мов кава, стерегла зі свого покою за всім, що діялось на подвір'ю, не зводила ока з дверей офіцини, що вели до помешкання о. Нестора. Вона бачила, як Деменюк підійшов до тих дверей, як стукав добру хвилину, поки йому отворено, й перетерпіла страшенні муки цікавості й непевности, поки врешті дождалася того, що Деменюк знов вийшов на подвір'я. Вона згоріла догадавалася, що там була мова про неї, що там радженю над чимось таким, про що їй конче треба було знати. Вид Деменюка, його неспокійне лице й нетвердий хід довели її в тім, а заразом подали їй надію, що від цього чоловіка трудно буде дізнатися про все, коли тільки зручно взятися до діла. Вона знала добре чесну й примодушну Деменюкову натуру, і зміркувала відразу, що, бючи іменно в той бік, зможе найлегше дійти до мети. Коли Деменюк перешодив близ її вікон, вона відчинила кватирку й закликала його до себе. Деменюк зупинився, та не підходив близько,

Тільки всього й знаю, що тоді, як його обікрали, то мені жалувався. Ну, та ви самі знаєте, тих грошей не віднайдено, а чи в нього їх більше є, йй Богу, не знаю. І яб мала лакомитися на чуже добро? Господи! Та й чи я цього потребую? Аж, Богу дякувати, в мене і свого досить, є при чім віку дожити. А хоч би Бог і те мені видівав, то в мене два брати-вкізні, на великих добрах сидять, великі панни, тож при котромунесбудь можу притулюватися. А сестра також за великим паном замужем, і так раз-у-раз мені просить, щоб я покинула Торки, здала все в оренду й ішла до неї жити. Та я не хочу. Я привикла жити скромно, попросту, та на своїм. Та не з такого я роду, щоб мала на чуже лакомитися! І скажіть мені тепер, Деменюку, що я маю робити, як маю говорити з егомостем, щоб йому вибити з голови цюто нехить до мене? Чи то йому хто наговорив на мене, чи йому що приснилось, чи так просто, старість, та я, ййже Богу, не дала йому ані найменшої підстави до таких ду-

знов завагувався, чи має йти до пані, чи ні.
— Ходіть, Деменюку, — ласкаво промовіла пані, — маю вам дещо сказати.
— Та яб... Я зараз буду пані служити, тільки наперед мушу... тут маленьке діло для егомостя...
— Та нічого, нічого! Я вас довго не задержу, то й діло ваше не втече. Ходіть, ходіть! Аж, чень не боїтеся мене!
— Та що ясновельможна пані!... — заклантано промовив Деменюк і рад-не-рад пішов до покою пані Олімпії.
— Уявіть собі мою гризоту, Деменюку! — почала пані Олімпія з таким щиросердешним і стурбованим видом, немов би мати розповідала про нещастя дитини. — Не знаю, що таке сталося з егомостем. Чи захорував щось, чи що таке? Взвн собі до голови, що я на його маюток напосідаю, що жадаю від нього, щоб мені й могому синови все записав, і Бог іще там знає, що він повидав близ її вікон, вона відчинила кватирку й закликала його до себе. Деменюк зупинився, та не підходив близько,

знов завагувався, чи має йти до пані, чи ні.
— Ходіть, Деменюку, — ласкаво промовіла пані, — маю вам дещо сказати.
— Та яб... Я зараз буду пані служити, тільки наперед мушу... тут маленьке діло для егомостя...
— Та нічого, нічого! Я вас довго не задержу, то й діло ваше не втече. Ходіть, ходіть! Аж, чень не боїтеся мене!
— Та що ясновельможна пані!... — заклантано промовив Деменюк і рад-не-рад пішов до покою пані Олімпії.
— Уявіть собі мою гризоту, Деменюку! — почала пані Олімпія з таким щиросердешним і стурбованим видом, немов би мати розповідала про нещастя дитини. — Не знаю, що таке сталося з егомостем. Чи захорував щось, чи що таке? Взвн собі до голови, що я на його маюток напосідаю, що жадаю від нього, щоб мені й могому синови все записав, і Бог іще там знає, що він повидав близ її вікон, вона відчинила кватирку й закликала його до себе. Деменюк зупинився, та не підходив близько,

ГІТЛЕР В КЛІЩАХ

ВАШИНГТОН, (ОНА). — Недавня конференція президента Рузвельта з прем'єром Чорчилем в Марокко — звернула на себе очі цілого світа. Участь в ній найвищих представників військової команди обидвох держав казала догадуватися, що Об'єднані Держави приготували для Гітлера несподіванку. Що саме вони там вважали, ми не знаємо. Це доперва мілітарні операції покажуть. Зате сам факт, що конференція мала місце в Північній Африці, де якраз відбуваються бої, дає нам підставу думати, що ця конференція Гітлерови на добро не вийде. Він дав би не знати що, аби довідатися, що саме президент Рузвельт з Чорчилем говорили, але цього він знати не буде. Гітлер відчуває наслідки африканської конференції на полях боїв. Вже минули ті часи, коли він диктував членим місце боїв. Тепер ініціатива вже є в руках Об'єднаних Держав. Не вони вгадуватимуть, звідки Гітлер їх знайде, а він. Гітлерова звізда вже згасла і більше світити вона не буде.

А були часи, і то недавно, що деякі люди вважали Гітлера за такого, що його ніхто не переможе. Наїстська мілітарна машина перемагала одну країну за другою і здавалося, що Гітлер може робити, що сам захоче. Минулого літа він був досить високо своєю славою. На східному фронті його полчища загрожували Сталінграду, а генерал Ромель гнався за англійською армією в Африці в напрямі Суецького каналу. Німці здобули на Кавказі олівні поля і загрожували такій в Ірані. Воєнні коментатори передбачували неминучий упадок Сталінграду, а Ромель мав розбити англійську армію й опинитися в Іраку. Багато говорили й писали про те, що Гітлер хоче взяти війська Об'єднаних Держав в кліщі. Його війська мали продертися через Кавказ до Персії та йти в напрямі Іраку, де мали здобитися з наїстськими військами під команду генерала Ромеля, який був тоді найбільш популярним генералом в Німеччині. Була також мова і про те, що Гітлер мав забрати Туреччину і після цього свої полчища на зустріч ніпониць десь в Азії. Гітлер мав здобути великі запаси оліви й грозили Об'єднаним Державам, що вони війну програнуть.

Розуміється само собою, що багато з того писання й балакання було чистою фантазією газетних воєнних експертів й політичних коментаторів. Здавалося, що вони не мали ніщо іншого до балакання, а тільки те, який удар приготує Гітлер для альянтів і звідки він наступить. Гебельсова пропаганда поширювала в Об'єднаних Державах зневіру, а тимчасові успіхи німецької армії

давали притоку нерозважним критикам дорікати, що Об'єднані Держави не мають добрих воєнних планів. Гітлерови якраз цього було треба. Відступ советських військ на Кавказі і відступ англійської армії в Північній Африці — давали декому підставу думати, що Об'єднані Держави можуть війну програти. Цього Гітлерови також було треба і Гебельс такі настрої в альянтських краях знаменито використовували. Він підправляв їх наїстською домішкою, перекручував і пускав в світ як незаперечену правду. Тому нема що дивуватися, що навіть деякі поважні люди дорікали Об'єднаним Державам, що в них нема добре вироблених стратегічних планів, нема єдиного відповідної команди.

Але сталося щось таке, чого воєнні коментатори не передбачували. Сталінград не впав. Геройська оборона того міста, яке Гітлер приказав здобути за всяку ціну, — покреслила всі його воєнні плани. Події в Північній Африці також зашкодили наїстським передчасно. Генерал Монтоммері здержав похід Ромеля на Суецький канал і показав світові, що німецька армія може бути зломана. Слава генерала Ромеля почала впадати і він завернув до Лібії. Його африканський корпус, що нібито мав складатися з самих „непереможців“ вже майже зліквідований, а про нього самого вже майже не чути.

Гітлер завжди любив хвалитися тим, що то він хоче й що він може зробити. Об'єднані Держави не говорили про свої плани нічого. Це власне було причиною того, що американський і англійський наряд до військ своїм провідникам, що вони нічого не роблять. В Америці була поширена думка, що англійці нарочно нічого не робили, та що ми не маємо точно вироблених воєнних планів. Гітлер же там і те хоче, а Об'єднані Держави тільки борються чим і як попало. Тому власне він і виграє. Чи не пригадуємо собі ці балаки з минулого літа? Або докори про створення другого фронту. Памятаєте скільки їх було? Все те показалося безіставним, бо Об'єднані Держави були в тісним порозумінні і знали, що роблять. Невтаємничим людям могло здаватися, що альянти нічого не роблять, а наділі вони і план мали і виконували його після своїх сил. Тепер вже показалося, що як німці в Африці й в Советській Союзі тимчасово вигравали і як деякі нетерпеливі критики й радіокоментатори говорили про те, що наїстці взяли Об'єднані Держави в кліщі, то наші воєнні стратеги приготували такі кліщі для німців. Тепер вже всім ясно, що так було. З одного боку на німців наступає армія Советського Союзу, а

з Африки наступають війська Об'єднаних Держав. Як один з важних і сильних альянтів, Советський Союз, знав про намічені воєнні плани західних держав, бо тепер бачимо, що наступ відбувається координовано. Можна припускати, що це тільки початок. Наїстці хотіли розеднати альянти, але їм ця штука не вдалася. На спільного ворога мусить бути спільний наступ. І в вигляді, що Об'єднані Держави рішались приступити до наступу і положити ворога на долатки. Гітлер знаходиться в кліщах і він з них не вискочить.

ВЕЛИКА АРТИСТКА І СЛАВНА УКРАЇНЬКА ЖІНКА.

Дня 21. лютого виступить в Тавні Гол, в Нью Йорку, піаністка Любка Колесса. Нью Йорк від років чув і читав про цю славу артистку. Та хтож вона отся Любка Колесса для нас?

Отже для цієї частини українського громадянства, що дорожить українською культурою, справа розвитку української музики була і є першорядної ваги. Та щойно останніми роками українська музична література стала збагачуватися кращими інструментальними творами. Потребні музичної літератури для фортепіану, цього короля новітніх музичних інструментів, як для педагогічних так і сольових цілей, ставали чимраз більше пошуканими.

Ділянка концертної літератури, особливо для фортепіану, була у наших старших композиторів занедбаною. Як що абстрагувати від тих кільканадцять наголовків музичних творів, з яких — з різних причин — зникаюча майшість представляла якийсьнебудь інтерес для соліста-піаніста, то дійсно цієї музики було дуже, а дуже мало.

Та от після першої світової війни, з'явився нараз українському композиторові нова зоря — нове натхнення: Десь то по широкій Європі концертує з великим успіхом рідна і велика піаністка. І сама питає за українською музикою. Значить, що треба писати фортепіанові твори! Ану, може вона їх перед світом виконає! І під проводом ентузіастичного Василя Барвінського, в Галичині, повилася нова фортепіанова творчість рідних українських композиторів.

Можна здогадуватися, що такий самий благодійний вплив мало чарівне ім'я Любки Колессі теж і на території Радянщини, де вона теж концертувала. І це, що попало таким чином у печать, є призначенням для тих композиторів, як і для пани Любки Колессі. Отже перед нами, в Тавні Гол, виступить не лише признана, знаменита піаністка, але поживиться хтось такий, яка особа і прізвисько, навіть з віддалення рідних кутків Європи і Америки, було і є приває при творенні української культури.

Мені ще не відомо, яку програму вибрала лані Любка Колесса на цей концерт. Бо програма може бути присвячена виключно музично-індивідуальному „Вірью“ артистки, яка має завоювати музичний центр Америки, а може мати теж за сіль дати хоч дрібнючку частинку з української музики. Та, як чи так, а я певний, що всі ми громадно зійдемося на концерті для 21-го лютого, щоб налюбуватися грою великої артистки та пошанувати українську жінку, що принісши славу Україні й тим, що є з українського роду.

Роман Придаткевич.

Генерал Двайт Д. Айзенгавер

Американська експедиція американської армії розголює імя команданта цієї експедиції, генерала Двайта Дональда Айзенгавера, по цілому світі. Швидкість, точність і дощільне переведення цілої операції з неймовірно малими втратами для альянтів, виявили його як здібного команданта, що вміє як слід вживати усіх модерних засобів воювання.

Генерал Айзенгавер родився в Тексасі, але виріс і виховався в Абілен, Кензас, де його батько був будівничим. В шістнадцятому столітті предки Айзенгавера вимандрували з Німеччини до Швайцарії, втікаючи перед релігійним переслідуванням. Відтіля пра-пра-прадіда генерала вїхав у сімнадцятому столітті до Пенсильванії. Пізніше його нащадки поселились у Тексас, а накінець у Кензас, де ще живе старенька мати генерала. З його п'ятьох братів, один є банкіром, один адвокатом, третій має антику, четвертий є інженіром, а п'ятий журналістом. Цей останній, Милтон, є заступником Елмера Дейвіса, директора Бюро Воєнних Інформацій.

Замолоду Айзенгавер хотів бути моряком, але його не прийняли до морської академії у Аннополіс, бо був за старий. Зате прийняв його до Вест Пайнт і він скінчив цю воєнну академію в 1915-му році. Між іншим, відзначився як футболіст, поки не зломав собі ногу. Вже тоді один з його вчителів помітив і записав, що „Айзенгавер — вроджений командант“.

В першій світовій війні лейтенант Айзенгавер вишколював резервових старшин в Америкі. Пізніше організував батальон воєнних інженірів та далі вишколював залоги для тодішніх танків. За це дістав медалью заслуги. В 1920-му році став майором.

Дальших 10 років, це постійна наука у рідних ділянках військового знання, переплітана щораз то вищими призначеннями. І так Айзенгавер пройшов школу команди

й генерального штабу у Форт Левенворт, Кензас, далі армійський каледж, а накінець армійський індустріальний каледж. Після того шість літ він співпрацював з генералом МекАртуром, як його помішник при організації і розбудові філіппинської армії та виробив для неї організаційні правила й основи. За це дістав від президента Філіппин, Квезона, високе відзначення.

Розуміючи вагу летунства у модерній війні, Айзенгавер у 48-му році життя навчився правити боевими літаком та простудював уважно всі ділянки повітряної тактики. Разом з тим присвятив багато часу питанням співвідношення суходопутних, морських і повітряних боевих сил. Інтересно, що при цьому зацікавленні всіма питаннями війни, Айзенгавер війни не любить і особливо обурюється, коли хто каже, що всі офіцери хочуть врятувати.

Вернувши з Феліппин як полковник, Айзенгавер швидко став генералом бригади й начальником штабу Третьої Армії. В 1941-му році він був начальником „синіх армій“ підчас великих маневрів у Луїзіані, після чого генерал Маршалл призначив його начальником операційного відділу при генеральному штабі і підвищив його до ступня генерал-майора. Завданням Айзенгавера стало об'єднати воєнні операції з діланням армій і флот союзників. В тому часі Айзенгавер виробив знаменитий план „другого фронту“. І це мабуть, мало вплив на його теперішнє призначення.

Як командант американських сил в Європі Айзенгавер керує не тільки операціями в Африці, але також усіми американськими військами в Північній Ірландії, Ісландії і Англії. Справа „другого фронту“ на європейському континенті, це його турбота. Після конференції у Касаблянці між президентом Рузвельтом і прем'єром Чорчилем ця турбота, яка звязана з нею відповідальність, певно стали ще більшими.

Загальна Рада — ФЛІС

ЙОГО СИН. — Лорд Галифлекс, британський амбасадор, гордо представив президентові Рузвельтові свого сина, капітана Чарлса Вуда, посла до британського парламенту.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВОЯК ДО „СВОБОДИ“ ПРО РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК І У. Н. СОЮЗ.

До української щоденної газети „Свобода“.

Прошу помістити ось тих кілька моїх слів:

Я є членом Українського Народного Союзу, а тепер в Американській Армії. Складаю щирю подяку урядникам Відділу 145 за Різдвяний Дарунок, котрий отримав мій мільйон і побив на весь мій вік. Я гордий, що належу до такої організації як У. Н. Союз. А що за мене не забуваєте, то Бог за Вас не забуде. Моя молитва за Вас.

Капрал Михайло Сливчук. Карагела, Флоріда.

Випадок Джона Пайка подібний до інших. Рапсений, коли нищитель Герман був сторпедований коло Мидвей. Він був би вмер, якби не п'ять трансфузій крові. Його жінка відплачує тим, що вже три рази давала свою кров і ще має дати два рази.

Протягом 1942 року поверх 1,000,000 осіб пожертвували свою кров в центрах Червоного Хреста. 16. січня цього року Армія і Фльота звернулись до Червоного Хреста з проханням, щоби за 1943 рік було зібрано 4,000,000 жертв крові.

Щоби викопати цю збільшену потребу, відкрито сім нових центрів, де можна давати кров. На сьогодні їх нараховується 31, в містах:

Бостон, Гарфторд, Бруклін, Нью Йорк, Скенектеди, Рочестер, Бофало, Пінтсбург, Філадельфія, Балтимор, Вашингтон, Атланта, Нью Орліс, Сінсінаті, Колумбус, Дітройт, Індіанополіс, Шикаго, Милвокі, Мінеаполіс, Ст. Пол, Ст. Луїс, Кензас Сіті, Денвер, Сан Антоніо, Лос Анджелес, Сан Франсиско, Окленд і Портленд.

В кампанії за фондом на 1943 рік Червоний Хрест зібрался дві річі щодо збирання крові. Люди киньте мусять надалі давати кров, це одне, а друге — грошеві жертви на Воєнний Фонд киньте потрібні для утримання центрів, де збирається кров. Хоч багато добровольців притягнуто до цієї праці, проте треба наймати докторів та інших фахових осіб, платити за приміщення, купувати відповідне приладження, а кров має бути відвезена до лікарень і чимало інших витатків треба покрити.

Щоби втримати живою кров наших синів, братів, чоловіків, наречених, кожний з нас повинен внести свою вкладку: протягом березня дати грошеву жертву на Воєнний Фонд, а в найближчій часі дати кров через Американський Червоний Хрест.

КОЖНИЙ СВИДОМНИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

В розгарі війни тяжко дістати точні відомості про випадки, коли завдяки трансфузії крові рятувалось людське життя. Проте з рідких кінців світу, де відбуваються бої, приходять донесення про важну роллю, яку має передивання крові для ранених.

Наприклад, берім випадок з Леонардом Фронтаскським, що був помішником лощмана на ініціалі Карні, який був сторпедований вночі 16. жовтня 1941. Він був смертельно ранений, і треба було зробити йому три трансфузії крові, заки довезли до порту, а потім ще кілька пізніше в шпиталі. Сем Курц, також з того самого корабля, втратив обидві ноги, але донні живий, завдяки 15 трансфузіям. Це він, Курц, прихав у вересні 1942 до Вашингтону з Філадельфійського Морського Шпиталю і доручив Воєно-Фльотську нагороду „Е“ Американському Червоному Хрестові за його надзвичайну службу в збиранню крові.

Або Веїни Фогластром, який пережив Перл Гарбор з тяжкими поналеннями та зломаною рукою. Втрата крові і зараження загрожували життю, але шість трансфузій допомогли йому з того вийти. Міл Ван Кюрен, що збив першого японського літака в Перл Гарбор, також почуває владність до тих, хто дає свою кров,

У ЦІ ЧАСИ, КОЛИ ЗАХІДНІ ДЕМОКРАТІ в боротьбі проти тоталітарних диктаторів шукають способів мирної співпраці народів і держав, одною з книжок сираді на часі є книжка про Україну, її минуле й сучасне:

„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ“
проф. МИХ. ГРУШЕВСЬКОГО
в англійському переводі:

A HISTORY OF UKRAINE
By MICHAEL HRUSHEVSKY

СТОРІН 629 4 КАРТИ (мапи) PRICE \$4.00

Для замовлення вірікте понижий купон і зашліть зо замовленням.

ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ“, Р. О. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Пославлю осьтут _____ доларів моїм-ордером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників Історії України проф. Михайла Грушевського в англійським перекладі.

Імя _____
Адреса _____
Місто _____

ГЕН. ФРЕНК М. АНДРУС, командант американських військ на Сході.

АМЕРИКАНЦІ В ПОЛОНІ НА ФІЛІППИНАХ.

ВАШИНГТОН. — Департамент війни проголосив прізвища 1,036 американських офіцирів і пояків, що є в японським полоні на Філіппінах.

В КОЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

Жіноча Сторінка

Городництво — Дорога до Перемоги

Цей весни Америка буде потребувати городників так дуже, як виграти війну, яку провадить. Не професійних, щоб їм давати добрі жаби в руки! Але жінок, чоловіків, дітей по містах, які лопатою і граблями заміняли міські невжитки та незабудовані „лоти“ на урочайну землю, що родилаб городовину. Бо, як остерігає нас секретар рільництва, справа виживлення Америки стає труднішою кожної днини і видається, що само лиш лайкування середники поживи не зарадить усьому лихови. Ярина, яка відграє таку велику роль у нашій системі відживлювання, приїде цього року на ринок у зменшеній кількості та не такій різноманітності, до якої ми звикли. Салати, селери та мейсонів мабути цілком не будуть довозити до міських торговель на інші роди прийде загальна нестача та багато вища ціна. Потреби війська, відхід фермерських робітників до воєнної індустрії, врешті трудності перевозу, де потреби цивільної людності йдуть аж пісая цього, як дійде на місце усе, що зуживає військо та оборона — усе разом зложилася на це, що на нашому столі готово забракнути вітамінів. Але лиш тоді, якби закликає владу до плекання городовини на усіх можливих місцях не найшов серед нас послуху. А видається, що до цього не дійде, бо звивають нас до праці, яка не тільки оплачується матеріально і практично, даючи це, чого не може купити, але достарчить нам теж багато вдоволення та здорової розривки торганним війною нервам.

Ціла справа стала пильною з огляду на недалеку весну. І тому стільки лишить про неї та говорити на кожному кроці. Започаткована минулої весни — дала без порівняння країні висліди, як кампанія за городництвом, що велася тут підчас першої світової війни. Бо, як пригадують, у 1917 році, хто спробував садити ярину у такому „воєнному городі“ один раз, у наступному сезоні вже за ніщо в світі до цієї роботи не хотів братися; не виплачувалася, як у нас кажуть, „шкірка за виправу“. Цього року, не лиш усі, що тамтої весни мали воєнні городи, хочуть держати їх далі, але зголошуються щораз то нові охочі, переконані наглядними вислідами цілої акції.

Ріжниця лежить у цьому, що у теперішній війні краще цілу справу підготували різнічці уряди та покликани до цього установи. Також в між-

усі роди фасолі, бруксельську капуста та кукурудзу т. зв. Лінколи кори. Зрештою — у цій справі найкраще визнаються та порадять городничі знавці на місцях.

Департамент рільництва надіється, що цей весни буде у краю двадцять мільонів „воєнних городів“, які придбають десять мільонів тон ярини та овочів до державного припасу поживи. Це велитєньська вартість та поміч у господарстві краю, до якого придбана без великих зусиль та короводів. Бо „обробка землі під городовину, способами і середниками“ вживаними тепер у Америці, це не лиш легка праця, але й найприємніше заняття для наших рук, яке можемо подбати у місті на літню пору в часах, коли не буде багато нагод втечі з міста між природу. Праця не тяжка, хосенна і — що найважливіше — допомагає перемозі.

Клявдія Олесницька.

3 ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ У. Н. СОЮЗУ

Річні збори Тов. ім. І. Франка, від. 390 в Брістолі, Конн., відбулися 10. січня н. р. Відкрив їх предс. А. Каламні. По звіті українців збори ухвалили ім. одностайно поручити доповідь і вибори їх і на цей рік. Місячні збори будуть відбуватися в другу неділю по першій в годині 2. пополуночі, в тім самім місці. Відділ у минулому році купив фонд на \$100, а цього року ухвалено, щоб знов купити на \$100. Члени відділу постійно купують фонд. Відділ вітає Пертифікат Признання від департаменту скарбу. — А. Каламні, предс.; Іван Прохницький, кас.; Іван Бутрин, секр.

Голинський, Наша Публіка і „Жіноча Сторінка“

Часопис „Ли Норден Нюз“ (з 21. січня), що виходить в Кіркленді, Онтеріо, Канада, помістив аж в трьох місцях ріжничий матеріал, зв'язаний з концертом відомого українського оперного співака, Михайла Голинського, що відбувся в тому місті, в театрі Стренд.

Часопис жальє, що було мало публіки, а та що була, то головню сама українська, бо не було відповідної реклами. А шкода, каже часопис, бо вартувало, щоби місцеві люди, що дорожать мистецтвом, такі були на тому концерті та почули того славного співака. Далі пишеться, що сам артист жалувався, що ще нігде не бачив такої „недисциплінованої публіки“ і „з таким слабим відчуттям доброї музики“. А було так, що підчас співу галагували діти.

Про ту справу заговорила теж і „Жіноча Сторінка“ цієї газети н. н. „Едиторіел фор Вімен“.

Редакторка пише, що вона вивоні погоджується з заувагами п. Голинського, які вона зачисляє на conto цілого міста. Вона каже, що сама завважила розмови і сміхи підчас концерту не тільки серед дітей, але й серед старших жінок. І це, каже вона, є дуже поганим некультурним явищем. Але, каже вона далі, вона теж завважила і дещо інше. Вона бачила українських людей, „як нагиналися у своїх крилах, немаче голодні, щоби зісти кожне слово, української пісні“, що походить з їх рідного краю і за якою вони тужать, так, „якби тужив кожний з нас, якби так опинився десь у далекому

краю і несподівано почув, що прибув співак-канадієць“.

А далі пише ще редакторка таке:

„Ми бачили дві молоденькі дівчини, роджені в Канаді, що вслухувалися з блискучими очима в пісні своїх українських предків. Ми бачили теж і старшу пару, що здавалось, що вона цілком потонула в мріях, слухаючи співу“.

Редакторка не хоче ніяким способом виправдувати тих, що „заховувалися некультурно, але хоче разом зазначити з притиском, що було між слухачами багато цілком інших людей. Але так є, що в таких випадках звичайно завважає некультурність. Вона залишає найглибіші сліди. І від таких випадків та таких громад, де трапляються вияви ось такої некультурності, культурні люди втікають, а мистці їх омивають“.

Думаємо, що над цими заувагами не зашкочить добре застановитися нам усім. На наших концертах, коли вони відбуваються у великих галлях, являються теж і не-українці, що добре приглядаються чи прислухуються не тільки тому, що на сцені, але й тому, що діється між публікою, зокрема між жінками...

Редукторка пише, що вона вивоні погоджується з заувагами п. Голинського, які вона зачисляє на conto цілого міста. Вона каже, що сама завважила розмови і сміхи підчас концерту не тільки серед дітей, але й серед старших жінок. І це, каже вона, є дуже поганим некультурним явищем. Але, каже вона далі, вона теж завважила і дещо інше. Вона бачила українських людей, „як нагиналися у своїх крилах, немаче голодні, щоби зісти кожне слово, української пісні“, що походить з їх рідного краю і за якою вони тужать, так, „якби тужив кожний з нас, якби так опинився десь у далекому

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє своїх членів, що Тов. збори відбулися в неділю, 14. лютого, в год. 1:30 пополуночі, в Укр. Роб. Домі при Карпендер ул. Просимо всіх членів прийти на збори. — П. Андрушків, секр.

РОВЕН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. згодн. від. 294, відбулися в суботу, 13. лютого, в год. 8. вечір, в галлі де все. Просимо членів прийти на означений час. Довгзвонкі завважає платити вкладки, або будуть суспендовані. Просимо привести з собою кондалати у членів, за що отримаєте нагороду. Тому, що маємо важкі справи до поладження, приваєність кожного члена коженча. — За уряд: І. Король, предс.; Л. Гумнюк, кас.; Я. Салій, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулися 14. лютого в галлі св. О. Николая при Оклей і Райс ул. — За уряд: Григорій Бобик, предс.; Максим Федінський, кас.; Василь Пилипін, секр., 849 N. Leavitt St., Chicago, Ill.

ТАМАСТОН, КОНН. — Місячні збори Тов. Українська Сп. від. 421, відбулися 13. лютого в 8. годині вечір, в Укр. Галлі на Преспект ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Шипицька, кас.; П. Чесник, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідаємо, що місячні збори Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 338, відбулися 14. лютого, в Укр. Галлі, 213 Скумекер Ередно і 2-га вул. Початок зборів у 2. год. пополуночі. Просимо всіх членів прийти і вирішити свої заклоди. — За уряд: Ілько Фаль, предс.; Афан. Чайка, кас.; Микола Кунь, секр.

СУДБУРІ, ОНТ., КАНАДА. — Повідаємо, що річні збори відділу 439 відбулися в неділю, 14. лютого, в год. 2. пополуночі, в доміжці Українського Національного Обєднання, 130 Flood Rd., Sudbury, Ont. Всіх членів просимо прийти. — Телодор Кульницький, секр.

В КОНЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ХАТИ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ДІСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО (2) ТУЛЬМЕКЕРІВ з досвідом на Jigs & Fixtures і (2) МАШИНІСТІВ до set up work. Defense work — денна шифта, 54 години тижнево. Найвища платня. Заняття в мирний час забезпечені. 24-6

PARADISE MACHINE CO. 6500 Hudson Boulevard, West New York, New Jersey

ПОТРІБНО ЧОЛОВІКІВ до ПРАЦІ у Пральні. Досвіду не вимагаємо. Постійна праця і добрі робітничі умови. R. H. H. STEEL LAUNDRY, 138 Oakland Ave., Jersey City, N. J.

ПОТРІБНО ДІВЧАТ І ЖІНОК до праці у пральні. Досвіду не вимагаємо. Постійна праця і добрі робітничі умови. R. H. H. STEEL LAUNDRY, 138 Oakland Ave., Jersey City, N. J.

Д-Р С. ЧЕРНОВ ● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров. ● Аналіз крові для подорожого свідчення. ● Гемороїди й желіжки лікуються без операції. 22-8

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697

Офісові години: 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслугову. X & Флюороскоп. — Екзамінація \$2.00

ДАРОМ

випишемо кожному зразок (SAMPLE) Карпатського Чаю з найліпшого гірського ділля, на недомогання жовтуха, печінки і нирок. Велика пачка коштує 50¢.

● ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природне средство припорувають тим, що герірада на апертий кашель, біль горла і застуду. Пачка коштує 50¢.

● ЗІЛЛЯ НА БОЛОЧНІ НОГИ. Дуже помічне. Як його умивати, надруковано на паксі. Велика пачка 50¢.

● МІШАНІ КОРІННЯ, на нестерпність, брак апетиту, корні. Дуже також на запих до горілки. Пачка 50¢.

Хто купить 4 пакки нараз випишемо згаданого ділля за \$2.00, відстане одну пачку даром.

Маємо всякі ліжничі ділля, листя, цвіт, кору, ягоди, корінь, ладан, живицю і т. д. Продаємо гуртом і детально. Для шторників і продавців відповідині опуст.

Замовлення посилайте на адресу: UKRAINIAN BAZAAR, 170 E. 4th St., New York, N. Y.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК
ВІРІВНИК І ПРОДАВЕЦЬ М'ЄБЛІ В „GRANT CIRCLE“ UPHOLSTERY CO., Inc.
2469 WEBSTER AVENUE Near 188th St. BRONX, N. Y.
Має дві складі РІЖНІ М'ЄБЛІ доброї якості, по дешевій ціні.
Telephone: Fordham 5-4686.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
І вище ОБСЛУГОВУЄМО В ПЕРТ АМБОУ І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИК
заряджує потреби по цілї так низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКАРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІУ І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 3-6577

ПОДРУЖЖЯ З ПЕРЕШКОДАМИ.—Тому, що традиція американської воєнної фльоти не дозволяє їй бути подруженою з членом фльоти нижчої ранги від себе, пані Гелен Гол (наліво) перенеслася до жіночого помічного корпусу армії.

ПРИЯТЕЛІ

Ми переконалися, що як тільки хтось має з нами до діла, зараз стається одним з наших багатьох приятелів. Це діється тому, що ми обслуговуємо людей уже довгі роки і завсідня стараємося, щоби зденати собі якнайбільше приятелів серед усіх тих, котрим ми даємо услугу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: BErgan 4-5989 Bayonne 3-0540

ТАРЗАН, ч. 712. Гра за смертю.

Тарзан зробив дивну річ. Він ломав гіляки й кидав їх на льва, аби його розлютити.

Звір, в крайній люті, підійшов ближче й скочив скрито на чоловіка.

Тоді Тарзан нагло зіскочив вниз.

Здивований лев напав на Тарзана, а інші льви оточили його, готіві на добучу.